

Rekenkamercommissie

REKENKAMERBRIEF (2016-21797)

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en Integraal Wegenplan (IWP) (verkenning onderzoeksthema)

1. Inleiding

In het onderzoekprogramma vanaf 2015 stond het rioleringsplan 2015 – 2019 opgenomen als onderzoeksonderwerp voor 2015. Hierin werd o.a. vermeld: *“Het Rioleringsplan 2015 – 2019 is onlangs vastgesteld door de gemeenteraad. Recent is ook een benchmark uitgevoerd. Hoewel het opstellen van een nieuw plan de komende jaren niet aan de orde is, ziet de Rekenkamercommissie mogelijkheden voor onderzoek. Daarbij kan worden gedacht aan onderzoek naar de relatie tussen het gekozen kwaliteitsniveau en de kosten op langere termijn en naar de mate van flexibiliteit vanuit nieuwe technologische ontwikkelingen.*

Een vooronderzoek zal worden uitgevoerd om na te gaan of het onderwerp zich voor onderzoek leent.”

Uit gesprekken met o.a. de Auditcommissie kwam de gedachte naar voren dit thema te verbreden en ook (de relatie met) het Integraal Wegenplan te betrekken.

Het vooronderzoek is uitgevoerd en in paragraaf 2 vindt u de conclusie.

2. Conclusie

Het vooronderzoek bestond uit bronnenonderzoek, een verkennend gesprek met de senior beleidsmedewerker waterhuishouding, groen en infrastructuur, en een gesprek met twee fractievoorzitters.

Bij het bronnenonderzoek zijn alle documenten gericht op de besluitvorming over het GRP en IWP bestudeerd. Het bronnenonderzoek wijst uit dat de gemeente Voorst het beheer en onderhoud van het rioolstelsel en van de wegen – mede door de raadsbesluiten over GRP (2014) en budgetten vrijmaken voor IWP (2015), op een verantwoord niveau kan uitvoeren en er geen grote financiële of technische vragen leven. Het gesprek met de senior beleidsmedewerker bevestigt dit beeld.

Een verkenningsgesprek met twee fractievoorzitters (coalitie + oppositie) wijst uit dat een rekenkameronderzoek naar het GRP, los of in samenhang met het IWP op dit moment politiek geen hoge prioriteit heeft.

Daarop heeft de Rekenkamercommissie besloten het onderwerp voorlopig van het onderzoeksprogramma af te voeren en voor langere termijn (volgende raadsperiode) als potentieel onderwerp op een wachtlijst te plaatsen.

3. Toelichting

In de vergadering van de Rekenkamercommissie van januari 2016 is twijfel uitgesproken over de toegevoegde waarde van een onderzoek naar het GRP op dit moment. Afgesproken is dat lid Herman van den Broek een verkenning doet en de voorlopige bevindingen bespreekt met enkele raadsleden (1 uit de coalitie en 1 uit de oppositie). Bij de verkenning ligt het focus op het rioleringsplan en in samenhang daarmee het wegenplan.

Op 15 februari 2016 hebben Dini Vriezekolk en Herman van den Broek gesproken met Marjolijn Bijsterveld (senior beleidsmedewerker waterhuishouding, groen en infrastructuur) en aansluitend met Sander Stronks (fractievoorzitter Gemeente Belangen) en Ruud Kooij (fractievoorzitter VVD-Liberaal 2000).

Gemeentelijk Rioleringsplan 2015 – 2019

Het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015 – 2019 is door de gemeenteraad op 10 november 2014 vastgesteld.

Voorst heeft een rioolstelsel met een vervangingswaarde van ca. € 139 mln. Het GRP heeft een kostendoorrekening van 65 jaar. Voor de periode 2015-2019 moet in totaal voor € 10,9 mln geïnvesteerd worden ter verbetering en onderhoud van het stelsel.

Belangrijkste discussiepunt voor de gemeenteraad was de ontwikkeling van de rioolheffing. Deze moet stijgen om op lange termijn de kosten van beheer en onderhoud te dragen.

Het collegevoorstel ging uit van een variant C waarbij het tarief van 2015 (basis € 260) jaarlijks met € 5 zou stijgen. De raad heeft dit geamendeerd in variant D, geen tariefstijging in deze collegeperiode en daarna een iets snellere stijging waardoor het tarief in 2034 kostendekkend wordt.

In het GRP zijn eerste kostenbesparingen verwerkt:

- Afschrijvingstermijn vrijerval rioleringen verlengd naar 65 jaar;
- Relinen (dat wil zeggen bestaande rioolbuizen voorzien van kunststof binnenkant) in plaats van vervangen;

Voor de verdere toekomst zijn nog kostenbesparingen denkbaar als:

- Het verlengen van de afschrijvingstermijn van riolen die relined zijn (daarvoor moet ervaring worden opgedaan met de levensduur van stelsels die relined zijn);
- Vervallen bezinkvoorziening Troelstralaan Twello i.v.m. aanleg Waterfabriek Twello (daarover ontstaat rond 2020 duidelijkheid);
- Beperken of stoppen van het afkoppelen van hemelwaterafvoer van het riool (dit is vooral een politieke keuze; Voorst koppelt passief af – “meeliften” waar mogelijkheden zich voor doen).

De senior beleidsmedewerker bevestigt het beeld dat het beheer en onderhoud van het rioolstelsel stabiel is. Relatief hoge tarieven zijn een gevolg van investeringskeuzen in het verleden (deel hogedrukstelsel ook in buitengebieden waar dat minder rendabel is). Die investeringen zijn niet terug te draaien. Verruimde toepassing van zogeheten IBA-systemen (individuele behandeling van afvalwater) biedt geen oplossing zolang de hogedruksystemen niet zijn afgeschreven. Met de besluitvorming van de gemeenteraad over het GRP 2015-2019 kan de gemeente het rioolbeheer op een acceptabel niveau uitvoeren.

Integraal Wegenplan 2015 - 2019

Met het vaststellen van de meerjarenprogrammabegroting 2016 – 2019 heeft de gemeenteraad op 9 november 2015 de financiële middelen voor het *Integraal Wegenplan 2015-2019* beschikbaar gesteld (9 november 2015). De gemeenteraad is – zij het schoorvoetend – akkoord gegaan met het voorstel van het college om naast een onderhoudsbudget van ca. € 987.000 per jaar voor de looptijd van het IWP ook een investeringsbudget voor herinrichting van € 750.000 per jaar beschikbaar te stellen. (Dit betekent voor de begroting (gemiddeld over 30 jaar) een extra kapitaallast vanaf 2016 van ongeveer € 110.000).

Voorst heeft in het verleden altijd een investeringsbudget voor herinrichting gekend (de laatste vier jaar in de orde van € 550.000 per jaar) maar heeft dit budget door gedwongen bezuinigingen enige jaren terug moeten schrappen.

De beleidsinzet van het wegenonderhoud volgt een vaste koers: prioriteit bij onderhoud is de zorg voor een veilig weggebruik; asfaltonderhoud heeft voorrang boven onderhoud van elementverhardingen i.v.m. voorkomen van kapitaalvernietiging.

Bij de vaststelling van het IWP heeft de gemeenteraad een motie IWP aangenomen waarbij het college wordt opgedragen:

- bij de uitvoering van het IWP volgens de beschreven beleidskaders sober te werk te gaan, waarbij een zes voldoende is;
- bij de uitvoering van het IWP doelmatigheid en financiële duurzaamheid uitgangspunt is;
- naast verantwoording via de reguliere Planning- en Control-cyclus over 2 jaar een gedegen inhoudelijke tussentijdse evaluatie aan de raad te overleggen, waarin in ieder geval aan de orde komt in hoeverre de projecten sober en doelmatig zijn uitgevoerd.

De toegezegde tussentijdse evaluatie zal september 2017 beschikbaar zijn.

De fractievoorzitters waarmee gesproken is geven aan dat de suggestie aan de Rekenkamercommissie om onderzoek te doen naar het GRP in de Auditcommissie is gedaan *voordat* de gemeenteraad het GRP eind 2014 heeft vastgesteld. Zij zien deze suggestie nu als ‘achterhaald’. Voor het IWP geldt dat de gemeenteraad met de uitvoering van de motie IWP de vinger goed aan de pols heeft. Ook op dat punt zien zij geen (aanvullende) rol van de Rekenkamercommissie.

4. Bronnen

Alle documenten die de raad zijn voorgelegd rond de besluitvorming over GRP (2014) en IWP (2015) zijn bestudeerd. Er zijn gesprekken gevoerd met Marjolijn Bijsterveld (senior beleidsmedewerker waterhuishouding, groen en infrastructuur) en met Sander Stronks (fractievoorzitter Gemeente Belangen) en Ruud Kooij (fractievoorzitter VVD-Liberaal 2000).

Het vooronderzoek is uitgevoerd door Herman van den Broek en Dini Vriezekolk.

Wij vertrouwen er op, dat we u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

drs Carlo van Dijk,
Voorzitter Rekenkamercommissie Voorst